

Tjänsteutlåtande

2021-03-29

Till

Bostadsförmedlingens styrelse

2021-05-27

Motion om bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor

Svar på remiss från Stockholms stadshus AB

Förslag till beslut

Bostadsförmedlingen överlämnar följande tjänsteutlåtande som svar på remissen

Ärendet anmäls som kontorsyttrande på styrelsens sammanträde den 27 maj 2021.

Christer Edfeldt
VD

Ärendet

Lisa Palm (Fi) och Anna Rantala Bonnier (Fi) föreslår i en motion till kommunfullmäktige att en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor ska införas i Stockholms stad.

Motionärerna föreslår också att socialnämnden tillsammans med bostadsförmedlingen genomför en genomlysning om anledningen till varför så få våldsutsatta kvinnor beviljas förtur samt att framtagande av nya riktlinjer sker så att fler våldsutsatta kan ges förtur i bostadskön. I detta sammanhang förslås även att undantag ska göras för personer som varit våldsutsatta gällande kraven om att ha bott i Stockholm minst två år

för att kunna få en förtur samt att vara skuldfri för att kunna bli godkänd som hyresgäst.

Bostadsförmedlingens synpunkter

I motionen föreslås att socialnämnden tillsammans med bostadsförmedlingen genomför en genomlysning om anledningen till varför så få våldsutsatta kvinnor beviljas förtur samt att socialnämnden bistår bostadsförmedlingen med framtagandet av nya riktlinjer för förtur så att fler våldsutsatta kan ges förtur i bostadskön. Här kan det konstateras att bolaget redan har uppdrag som omfattar dessa frågeställningar. I kommunfullmäktiges budget för 2021 anges att Socialnämnden i samarbete med Bostadsförmedlingen och stadsdelsnämnderna ska genomföra åtgärder och nödvändiga ändringar samt se över hela processkedjan för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det.

Arbete med detta uppdrag pågår och en kontinuerlig dialog förs med socialförvaltningen i frågor som rör förtur och våld i nära relationer.

Vidare föreslås i motionen att undantag ska göras gällande tvåårsregeln samt kravet på skuldfrihet. Dessa frågor utredde under 2019 och redovisades i bolagets tjänsteutlåtande med dnr 25/2019 och som godkändes av styrelsen den 27 november samma år.

Vad gäller den så kallade tvåårsregeln konstaterades i bolagets tjänsteutlåtande att den bygger på principen att det är den boende i kommunen som ska åtnjuta det kommunalt finansierade stödet, enligt 2 kap 1 § kommunallagen. Något slags krav på att man ska bo och vara folkbokförd i Stockholms stad kan därmed anses föreligga samt att det inte är helt oproblematisk att ha ett system där en person som bor i en helt annan del av landet kan söka och få en förtur till en lägenhet i Stockholm genom att ”gå förbi” hela bostadskön. Att sänka kravet till exempel från två till ett år är visserligen möjligt, men bolagets bedömning var att två år är en rimlig period och att den följer samma logik som tillämpas på andra ställen i staden, som till exempel Micacas regelverk för seniorkön.

En viktig aspekt i detta sammanhang är dock att det finns en möjlighet för förtursutskottet att besluta om undantag från tvåårsregeln. Det kan vara påkallat i just sådana fall som beskrivs i motionen, det vill säga att en person som är bosatt i Stockholm fått fly från kommunen för att undkomma hot och våld. Under 2020 förekommer exempel på att förtursutskottet tillämpat denna möjlighet till undantag.

Vad gäller frågan om krav på skuldfrihet för att den sökande ska kunna beviljas en förturslägenhet så baseras detta på premissen att hyresgästen ska ha rätt förutsättningar att bo på egen hand, ha förmåga att betala hyran samt följa gällande ordningsregler. I detta ligger, enligt riktlinjerna, att den sökande ska kunna uppvisa goda boendereferenser samt sakna hyresskulder eller andra boenderelaterade skulder. Detta har att göra med att den som får en förtur måste godkännas som hyresgäst av berörd fastighetsägare.

Bolaget konstaterar i sitt ärende från 2019 att det inte är hållbart, vare sig för den enskilde eller för fastighetsägaren, att erbjuda ett förstahandskontrakt som den sökande inte har ekonomiska förutsättningar att behålla.

Dock konstaterades att det finns en stor medvetenhet såväl hos bolaget som i andra instanser i staden att hot och våld även kan ta sig i uttryck i form av ekonomiskt förtryck. Med detta menas bland annat ekonomiska hot, begränsningar av gemensamma ekonomiska tillgångar eller att tvinga någon att ta lån, eller utföra ekonomiska olagligheter.

Mot bakgrund av denna kända problematik arbetar stadsdelsnämnderna aktivt med rådgivning, skuldsanering och andra insatser för att den sökande ska klara kravet att bo på egen hand. Bostadsförmedlingens förturshandläggare för också en dialog med de kommunala bostadsbolagen i de fall fastighetsägarnas krav utgör ett hinder för att en förtur ska beviljas.

En genomgång av samtliga avslag under 2020 av förtursärenden inom den aktuella kategorin visar att kravet på skuldfrihet i sig inte varit en återhållande faktor vad gäller beviljande av förtursärenden. Det förekommer inget fall under nämnda år där boenderelaterade skulder eller andra ekonomiska faktorer enskilt utgjort skäl för avslag, eller varit det avgörande skälet bland flera. I samtliga fall har ansökningarna i fråga fallit på att aktuell hotbild inte kunnat styrkas.

Självklart är det viktigt med en rättssäker hantering av förtursärenden, d v s att de som har rätt till en förtur i enlighet med regelverket också får det. Huruvida antalet beviljade förturer kan öka är i nuläget helt avhängigt hur många ansökningar som kommer in och som uppfyller regelverkets krav.

Vad gäller förslaget om att en bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor ska införas i Stockholms stad så lämnas den utan eget ställningstagande.

Bilaga

Remiss från Stockholms Stadshus AB:
Motion Bostadsgaranti för våldsutsatta kvinnor. Lisa Palm (Fi) och Anna
Rantala Bonnier (Fi)